

Young Actuaries Conference 24.9.2025

AAE:n vuosikokous Pariisissa

Meeri Kesälä

Paneelikeskustelussa viisi nuorta aktuaaria Ranskasta, Hollannista ja Saksasta kertoivat kukin oman maansa aktiviteeteista ja Young Actuaries Initiative -projektista. Nuorena aktuaarina olossa ongelmana voi olla itsetunnon puute: ei usko olevansa tarpeeksi ”hyvä” osallistumaan esimerkiksi aktuaariyhdistysten toimintaan, päätöksentekoon tai tuomaan julki omia ajatuksiaan. Toisaalta esimerkiksi aktuaariyhdistysten vastuutehtävissä edellytetään usein kokemusta ja myös työnantajien myötämielisyys voi olla esteenä toiminnalle. Erityisesti nuorille suunnatut yhteisöt tarjoavat foorumeita verkostoitumiselle, koulutusta sekä ammatissa että esimerkiksi aktuaarin tutkintoa varten ja ovat myös aktiivisia aktuaarin työuran mainostamisessa nuorille. Muiden nuorten aktuaarien tapaaminen vahvistaa ammatillista itsetuntoa ja joukkoon kuulumisen tunnetta: ei olekaan ainoa samojen kysymysten kanssa painiva. Nuorten ääntä olisi syytä kuulla monestakin syystä: heillä on tuoreita näkökulmia, näkemystä itseään koskevista aiheista (esimerkiksi aktuaarikoulutuksen kehittämisessä) sekä paljon kasvunvaraa ja työuraa edessä.

Sekä panelistit että yleisöstä kommentoineet olivat yhtä mieltä, että sekä nuorien että ”vanhojen” tulee ottaa koppia asiassa. Nuorten tulee uskaltaa olla mukana ja tuoda ajatuksiaan esiin ja vanhempien pitää antaa heille tilaa. Mainittiin, että AAE on suunnitellut nuorisovastaavan nimeämistä eri maihin.

Joint meeting Insurance, Pensions and Risk Management Committees 25.9.2024

AAE:n vuosikokous Pariisissa

Meeri Kesälä

Marit Kosmeijer piti esityksen aiheesta How to boost investment return for long term savings, joka käsitteli niin sanottuja vaihtoehtoisia sijoituskohteita. Käsite vaihtoehtoinen sijoituskohde (alternative investment) vaihtelee paljonkin eri maissa riippuen siitä, mihin perinteisesti on sijoitettu tai mitä erinäiset säädökset sijoittamisesta sanovat. Aktuaarien on usein ajateltu toimivan taseen vastuiden puolella eikä varojen, mutta erityisesti vaihtoehtoisten sijoitusten hallinta hyötyisi aktuaariosaamisesta riskinhallinnassa ja mallintamisessa. Riskinhallinta on tärkeää myös etuudensaajan kannalta erityisesti, kun siirrytään yhä enemmän maksuperusteisiin järjestelmiin.

Riski ja tuotto eivät ole ainoat sijoitustoiminnan ulottuvuudet, vaan huomioitava on lisäksi mm sijoitusten likviditeetti, työläys sekä vaikuttavuus erityisesti vastuullisuuden ja kestävyiden mielessä (ESG, Enviromental, Social & Governance Issues). Esityksessä tarkasteltiin näiden ulottuvuuksien valossa erilaisia sijoituslajeja, joita voidaan pitää vaihtoehtoisina: pääomasijoittaminen (Private equity) ja tämän alalajina startupit (Venture capital), suora lainoitus yksityisille yrityksille, maatalousmaahan sijoittaminen sekä kryptovaluutat. Maatalousmaa oli nostettu uutena nousevana kohteena, vaikka olisi voitu tarkastella myös esimerkiksi metsään tai infrastruktuuriin sijoittamista.

Bogdan Tautan piti esityksen komission uudesta tekoälyä koskevasta sääntelystä nimellä The European AI Act from actuarial perspective. Sääntelyssä erityisesti tekoälyn määritelmä on tärkeä, sillä se rajaa sääntelyn vaikutusalueen. Nyt esimerkiksi aktuaarien käyttämät yleisimmät tilastolliseen regressioon perustuvat mallit eivät ole tekoälymalleja. Yleisöstä korostettiin näkökulmaa, että määritelmän tulisi olla mahdollisimman yhtenevä kansainvälisesti. AAE saa edustajan EU:n lakisäateisen tekoälytoimiston Advisory Forum -elimeen.

Bogdan esitti myös käytännön esimerkin terveysvakuutuksia myöntävästä tekoälystä, joka ei kuitenkaan voi itsenäisesti hylätä hakemuksia. Tekoälyn käyttöönoton jälkeen hylkäysprosentti oli ylittäen laskenut, sillä tekoäly oli hyväksynyt enemmän hakemuksia kuin aiemmat käsittelijät. Tekoälyn

toimintaa oli analysoitu tutkimalla erilaisten muuttujien vaikutusta myöntämiseen ja mallia on kehitetty yksinkertaisempaan suuntaan. IAA:n sivustolta AlforActuaries.org löytää materiaaleja aktuaareille.

Lopuksi Stephanos Hadjistyllis piti erittäin lyhyen tiivistelmän EIOPAlle lähetetyistä lausunnoista, joihin palataan muissa ryhmissä. Lausuntoja on 23 kappaletta ja hän kiitti kovasti kaikkia kommentointiin osallistuneita.

Pensions Committee 25.9.2025

AAE:n vuosikokous Pariisissa

Meeri Kesälä

Pension Committee sai uuden jäsenen Norjasta. Ryhmän Terms of reference -paperiin oli tullut vielä viime hetken muutoksia ja ne riippuvat osittain myös koko AAE:n vastaavista (joita käsitellään seuraavana päivänä), joten niiden hyväksyntä siirrettiin virtuaalokokoukseen loppuvuoteen.

Stephanos Hadjistylliksen osuus siirrettiin aikataulusyistä kokouksen alkuun. Hän esitteli AAE:n lausuntoa konsultaatiopyyntöön, joka käsitteli eläkeotteita (PTS), kansallisia eläketiedon koontityökaluja (Pension dashboards), automaattista vakuuttamista, PEPP sääntelyä (Pan-European Pension Product) ja IORP II direktiiviä. Lausuntopyyntöä oli 54 kysymystä ja vastauksesta tuli 40-sivuinen. Jäsenmaista oli tullut kiitettävästi kommentteja, vaikka aikaa reagointiin oli vähän ja aika oli keskellä lomakautta. Vastauksia ei laadittu kaikkiin kysymyksiin, sillä joiltain osin palaute jäsenmaista oli erimielistä. Yleisöstä oltiin kiinnostuneita aikataulusta: saadaanko eri lausunnoista koostetta ja millä aikataululla esimerkiksi IORP-direktiiviä kehitetään? Euroopan komissio olisi julkaisemassa vielä tänä vuonna jonkinlaisen koostepaperin ja aikatauluun palataan, kun siitä saadaan lisätietoa. Jonkin verran keskustelua oli vielä aiheesta, miten selkeästi poliittisia аспектеja sisältävään kysymykseen pitäisi vastata pelkästään asiantuntijuuden kautta, tuomatta vastaukseen poliittisia tai bisnesintressejä. AAE:n tulee huolehtia ensisijaisesti vakuutetun näkökulmasta ja poliittista kysymystä voi käsitellä analysoimalla vaihtoehtoja ja niiden seurauksia: tietyn vaihtoehdon valitseminen johtaa tiettyihin seurauksiin.

Seuraavaksi Maria Economou esitteli Social Security Subcommittee -ryhmän toimintaa. (Siitä lisää seuraavassa kohdassa).

Jeroen van den Bosch esitteli PTS-työryhmän toimintaa ja heidän työstämäänsä paperia First steps towards a European Tracking system: what is to be taken into account? Paperissa tarkastellaan kuuden maan eläkeotepalveluita (PTS, Pension tracking service/system). Palveluilla on eri maissa hyvin erilaisia tavoitteita, tulosteita, sisältöjä, yksityiskohtaisuuksia ja esimerkiksi päivityksen aikatauluja. Palvelu voi käsitellä karttumaa tai etuuden ennustetta, brutto- tai nettoeläkettä ja se voi olla suunnattu kuluttajalle tai asiantuntijalle. Palveluiden yhteensovittaminen ei ole aivan helppoa, mikäli niistä aiotaan yhdistää Euroopan laajuinen palvelu. Erityisen tärkeä olisi kirkastaa Euroopan tason palvelun tavoite ja kohderyhmä. Työryhmä toivoi uusia jäseniä, joiden ei tarvitse olla välttämättä aktuaareja vaan myös kansallisten PTS-palveluiden muut kehittäjät tai asiantuntijat ovat erittäin tervetulleita mukaan.

Martin Melchior esitteli Pension Risk Management Joint WG-ryhmän toimintaa. Ryhmä jatkaa edelleen suurprojektinsa Quantitative Risk Management for Pensions parissa, jossa kootaan kaikenkattavaa viitekehystä eläkevakuuttamisen riskien tarkasteluun. Pelkkä vakuuttajan vakavaraisuuden suojaus ei riitä, vaan riskejä tulee tarkastella kaikkien toimijoiden, erityisesti vakuutettujen, näkökulmasta. Ryhmä ottaa vastaan myös kirjallisuusvinkkejä. Projekti herätti paljon keskustelua muun muassa riskeistä viestimisestä päättäjille tai kansalaisille. Riskejä ei ole tarkoitus poistaa (joskus riski on hyväksi esimerkiksi tuottomielessä), mutta riskejä on tarve ymmärtää.

Tatiana Bitunska piti esityksen Bulgarian eläkejärjestelmästä, jossa 10 yhtiötä toimeenpantee kakkos- ja kolmospilarin eläkejärjestelmiä. Yleisen ammatillisen eläkkeen lisäksi tietyille ryhmille on varhaiseläkkeitä. Järjestelmässä on oma sääntelynsä sijoitusten riskille ja hajauttamiselle.

Gabor Borzan esitys "The Devil is always in the details – mistakes in the pension reform in Hungary from actuarial point of view" oli hänen jäähyväisesityksensä, sillä hän jää pois ryhmän toiminnasta. Esitelmässä pohdiskeltiin hyvin kiinnostavasti vakuutettujen valintojen seurauksia eläkesijoittamisessa. Maksuperusteiseen järjestelmään siirtymisellä ei ole vaikutusta sijoitustoiminnan merkittävyyteen eläkevakuuttamisessa, mutta sillä on vaikutusta viestinnän merkittävyyteen. Unkarissa oli hyviä tavoitteita: vakuutuksen hoidon kulukatto, läpinäkyvä rahastojen tilanteen seuranta ja kuluttajan matala kynnyys vaihtaa valitsemaansa eläkerahastoa. Kulukatto ei mahdollistanut vakuutetuille kunnollista neuvontaa, joten neuvonta jäi asiakkaita haalivien vakuutusmyyjien varaan. Tilanteissa, joissa riskipitoisen rahaston arvo oli notkahtanut, säikähtäneet asiakkaat oli helppo houkutella vähäriskisempien rahastojen asiakkaisiksi. Tämä johti eläkerahastojen osakepainon laskuun.

Marit Kosmeijer piti päivityksen Hollannin eläkeuudistuksen tilanteesta. Hollannissa ollaan nk. Sailing in -vaiheessa, jossa etuusperusteisen rahastot vaihtuvat maksuperusteisesti keskuspankin hyväksyessä uusia järjestelyjä ja rahastokohtaisia sääntöjä, joilla karttuneet eläkeoikeudet muutetaan yksilötasoisiksi rahastoiksi. (Tässä tilanteessa siis aktuaarien mallinnus vaikuttaa hyvin paljon konkreettisiin rahavirtoihin!) Kaikki muutokset tulisi saada tehtyä 2028 mennessä. Sailing in -vaiheessa kukin vakuutaja pyrkii säilyttämään vakavaraisuusasteensa erilaisilla sijoitusten suojaustuotteilla, joille ei enää ole tarvetta muunnon jälkeen, joten niitä tulee paljon myyntiin. Koska tilanne koskee Hollannin 1 600 miljardin eläkevarallisuutta, tulle vaikutus olemaan suuri koko Euroopan sijoitusmarkkinaan noin 1,5 vuoden päästä.

AAE:n Social Security Subcommittee 25.9.2025

AAE:n vuosikokous Pariisissa

Meeri Kesälä

Ryhmän työstämä keskustelupaperi julkaistiin syyskuussa ja ryhmä järjestää webinaarin 13.11. Seuraavaa webinaaria suunnitellaan maaliskuulle. Ryhmää kiiteltiin aktiivisuudesta yhteiskunnallisessa vaikutamisessa.

Gregorio Gil de Rozas piti esityksen aiheesta "The Spanish Social Security system's financial equilibrium – later developments". Tarkasteltu indikaattori Actuarial Equity Factor ilmoittaa tulvaisuudessa maksettavien eläkkeiden nykyarvon suhteessa maksettujen eläkemaksujen nykyarvoon ja indikaattori on kasvanut inflaatioon sidottujen eläkkeiden kasvun myötä. Eläkejärjestelmään ehdotetut automaattiset vakauttajat eivät ole saavuttaneet tarvittavaa poliittista hyväksyntää. Keskusteltiin, tulisiko eläkejärjestelmän olla taloudellisessa tasapainossa ja onko verotuksen kautta tulevan lisärahoituksen osuudella jokin määritettävissä oleva yläraja.

Working Group: Methodology and Projections -työryhmän puheenjohtaja Meeri Kesälä piti esityksen aiheesta Questionnaire on the Member States' response to the publication of the AWG and PAR. Komission työryhmien jäsenille lähetetään kysely, joka käsittelee komission eläkeaiheisten raporttien vastaanottoa ja suhdetta kansallisiin laskelmiin. Kysely on jo lähtenyt Working Group on Ageing Populations and Sustainability -ryhmälle ja lähtee ryhmälle Working Group on Adequate Social Protection in Old Age, kunhan ryhmän toiminta käynnistyy marraskuussa. Ryhmien puheenjohtajat ovat olleet ystävällisen avuliaita kyselyn toimittamisessa.

Working Group: Adequacy of Pensions -ryhmän puheenjohtaja Tibor Parniczky piti esityksen aiheesta "European pension landscape and reforms". Keskusteltiin myös eri maiden uusimmista kuulumisista. Jälleen joidenkin kestävyyttä parantavien uudistusten osalta on tullut takapakkia: esimerkiksi Liettuassa kakkospilarin automaattinen vakuuttaminen perutaan ja kuuden vuoden aikana säästetyt varat voi halutessaan palauttaa järjestelmästä verottomana vuosien 2026–2028 aikana. Tibor gave a presentation on the pension reforms in Europe. Working Group: Demographics -työryhmän puheenjohtaja chairperson David Bogataj piti perinteisen esityksen aiheesta Current developments in

mortality, fertility and migrations”. Vuoden 2023 syntyvyys oli Euroopassa ennätysalhaisella tasolla. Konaishedelmällisyysluku oli vain 1,38 (vrt. 1,46 vuonna 2022 ja 1,53 vuonna 2021). Keskusteltiin maahanmuuton ennustamisesta, joka on tunnetusti vaikeaa, sillä siihen vaikuttavat suhdanteet ja kriisit, joita on hankala mallintaa pitkällä aikavälillä. Komission eläkeraporttien taustalla olevissa väestöennusteissa on otettu kanta, että EU:n ulkopuolelta tulevaa maahanmuuttoa arvioidaan olevan sen verran, että EU:n väkiluku pysyy vakaana.